

Ny forskning visar att långsiktigt stöd behövs

Barn som vid 2–4,5 års ålder fått en autismspektrumdiagnos fick tidigt stöd och behandling under två års tid. Men efter åtta år, i skollåldern, var stödet otillräckligt eller obefintligt. Det visar barnpsykiater Martina Barnevik Olsson i sin avhandling Autism spectrum disorders – first indicators and school age outcome.

Martina Barnevik Olsson är leg läkare och specialist i barn- och ungdomspsykiatri hos PRIMA. Hon har med sin avhandling vid Gillbergcentrum, Sahlgrenska Akademin på Göteborgs universitet fått stor uppmärksamhet då hennes forskning visar på oroväckande brister i stödet till skolbarn med autism.

När ett barn i 2–4,5 års ålder får diagnosen autism erbjuds behandling från habiliteringen i Stockholm. Där får både barnet och föräldrarna individuell hjälp under cirka två år.

– Barnen får ofta intensiv och bra träning i förskoleåldern från habiliteringen och föräldrarna utbildas i hur de bäst kan hjälpa och stödja sitt barn, säger Martina.

STÖDET FÖRSVANN MED ÅLDERN

I sin forskning följde Martina upp 208 barn efter cirka åtta år, då barnen var mellan 9 och 13 år. Hon intervjuade 2/3 av föräldrarna och fann att barnen inte fått någon ytterligare behandling och att stödet var obefintligt eller bristfälligt under skollåldern, från både habiliteringen och skola.

– Det är olyckligt att när kraven ökar i skolan är stödet mindre, och barnen får det betydligt svårare, betonar Martina. Träningen är intensiv i början, under förskoleåldern, men det borde löna sig att fördela den jämnare, så barnen får det stöd de behöver även i skollåldern.

– Idag önskar man inkludera barn med autism i skolan, det var länge sedan vi hade så kallade obs-klasser och just det är inget vi önskar tillbaka, där barn med helt olika behov gick tillsammans. Men att hamna i en stor vanlig klass för ett barn med autism fungerar inte alltid så bra, säger Martina.

Många barn med autism har även ADHD, de kan ha motoriska och språkliga svårigheter, de kan vara utåtagerande eller drar sig undan.

– Det borde finnas underlag för att ha små klasser för barn med ADHD och autism, där kravnivån är i paritet med vad man klarar av.

Då skulle de här barnen må bra. Så är det inte idag.

TIDIGA TECKEN BÖR FÅNGAS UPP

I Martinas första studie undersöktes problem med ätande, sömn och skrikighet från barnens två första år. Fanns det tidiga möjliga tecken till senare utvecklingsavvikelse i Barnvårdscentralens journaler?

En grupp på 190 barn granskades och jämfördes med en kontrollgrupp med barn av samma kön och ålder, från samma geografiska områden. Det visade sig att föräldrarna till barn med autism i signifikant större utsträckning hade sökt för problem med något av ovanstående, jämfört med jämförelsegruppens föräldrar.

– Det är viktigt att poängtera att tidiga problem med så kallade regleringssvårigheter inte per definition innebär att ditt barn har autism men BVC bör vara uppmärksamma då det kan vara en indikator för senare utvecklingsavvikelse, betonar Martina.

Man bör inte ta det lättvindigt och bara säga till föräldrarna att det går över, särskilt inte när problemen fortsätter under lång tid.

Kortfattat kan sägas att Martinas forskning visar att barn som tidigt får en diagnos inom autismspektrum bör få uppföljning under sin uppväxt och hålla kontakten med habilitering, barnpsykiatri och/eller annan sjukvård. Då skulle inte bara barnet må bättre utan även familjen som helhet. Troligtvis skulle flera barn då ha möjlighet att leva i en omgivning anpassad efter deras behov och få den sociala träning som är nödvändig.

FORSKNING OCH KLINISKT ARBETE BERIKAR VARANDRA

Martina arbetar kliniskt på PRIMA och träffar många barn som utreds för bland annat autism. Kombinationen av möten med patienter och forskningen berikar.

– Det är en vinst både för mig, familjerna och hela PRIMA, säger Martina. Vi följer nya rön, tittar på patienter med nya infallsvinklar

Barnpsykiater Martina Barnevik Olsson.

och kan ge våra blivande specialister som kommer hit god evidensbaserad handledning. De är ju framtidens psykiatriker.

Att diagnostisera en patient är ett detektivarbete, det är många pusselbitar som ska läggas. Hos PRIMA träffar alla patienter en läkare vid första besöket.

– Jag brukar ta med barnet och väga och mäta det, såsom man gör hos doktorn. När jag frågar hur barnet tycker att de flesta dagar är, får jag ofta till svar att hemma är

det bra men i skolan är det svårt.

– Precis såsom min forskning säger, föräldrarna har lärt sig att parera och hjälpa sitt barn till bra stunder hemma men i skolan har kraven ökat och ingen finns som ser att barnet hamnar utanför och har svårt att ta till sig inläringen.

Förhoppningsvis kan Martinas avhandling vara en väckarklocka för att tänka om i upplägget kring behandlingen för barn med autism.

Det är olyckligt att när kraven ökar i skolan är stödet mindre, och barnen får det betydligt svårare.